

اولین سفر نخست‌وزیر پاکستان به افغانستان پس از اعلام کاهش نظامیان آمریکا در این کشور

جای‌گیری استراتژیک در بحبوحه تغییرات کاخ سفید

فرشاد گلزاری

طی روزهای اخیر یکی از مناطقی که در صدر اخبار حوزه بین‌الملل قرار گرفت، جنوب شرق آسیا بود. نام این جغرافیا اگرچه در ادبیات بنیادگرایی افراطی بیشتر از هر چیز دیگر در دنیا سر و صدا کرده است، اما اخیراً وقایع متعددی در این منطقه به خصوص با تمرکز بر پاکستان و افغانستان رخ داده که باز هم موجب شده تا نگاه‌ها به این دو سرزمین دوخته شود. در کمتر از ۷۲ ساعت ما شاهد آن بودیم که چندین اتفاق مهم در افغانستان رخ داد. در وهله اول شاهد صدور دستور ترامپ برای خروج نیروهای نظامی آمریکا از افغانستان بودیم؛ به گونه‌ای که براساس اعلام وزارت دفاع ایالات متحده (پنتاگون)، سربازان این کشور از ۴۵۰۰ نفر به ۲۵۰۰ نفر در افغانستان کاهش پیدای می‌کنند و این به معنای وجود یک ابهام بزرگتر است. این اقدام ترامپ به حدی برای جمهوریخواهان و حتی منطقه خطرناک است که بلافاصله شاهد ابراز خوشحالی از سوی طالبان بودیم و آنها این اقدام را

بخشی از تعهدات ایالات متحده در چارچوب توافق دوحه می‌دانند. به عبارتی دیگر این اقدام رئیس‌جمهوری فلی ایالات متحده یک جایزه بزرگ در واپسین روزهای حضور ترامپ در کاخ سفید به حساب می‌آید که بدون شک متضرر اصلی آن، کابل و شهروندان افغانستان خواهند بود. در این میان باید متوجه باشیم که ترامپ به دنبال ایجاد هزینه‌هایی جدید برای دولت بعدی آمریکا است. هزینه‌هایی که بازپرداخت یا جبران آن‌ها از سوی دولت‌بایدن سخت‌و در مواردی ناممکن خواهد بود. در آخرین این موارد (علاوه بر افغانستان)، وزارت دفاع آمریکا اعلام کرده است که نیروهای این کشور در عراق را تا ۱۵ ژانویه سال ۲۰۲۱ میلادی (پیش از آغاز ریاست جمهوری جوبایدن) به ۲۵۰۰ نفر کاهش خواهد داد. این مسئله، برای دولت‌بایدن که خواستار حضور مستمر و حداکثری نیروهای آمریکایی در منطقه است بحران‌ساز خواهد بود. بسیاری از جمهوریخواهان سنتی با تصمیم اخیر ترامپ مبنی بر عقب‌نشینی حداکثری از منطقه مخالف هستند و معتقدند که این اقدام (عقب‌نشینی نظامی از منطقه) منجر

به کاهش و تنزل جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی آمریکا خواهد شد. نکته دیگر اینکه خارج کردن این نیروها توسط ترامپ و ورود مجدد آنها پس از به روی کار آمدن بایدن، هزینه‌های مالی زیادی را بر دموکرات‌ها و آمریکا تحمیل می‌کند که در این وضعیت وخیم اقتصادی می‌تواند به امری برای اعمال فشاران جمهوریخواهان سنا علیه دموکرات‌های کاخ سفید شود. از سوی دیگر این اقدام ترامپ در افغانستان موجب بالا رفتن هزینه‌های شرکای اروپایی آمریکا در ناتو می‌شود که از سال ۲۰۰۱ میلادی تاکنون در این کشور و به بهانه مبارزه با سازمان تروریستی القاعده حضور دارند و حالا کار به جایی کشیده شده که با طالبان قرارداد صلح امضا کرده‌اند. خروج نیروهای آمریکا از افغانستان بدون تردید باعث افزایش فشارهای روانی و مالی بر نیروهای ناتو که در این کشور مستقر هستند می‌شود؛ چرا که همچنان طالبان مشغول عملیات‌های میدانی است و از جهتی دیگر داعش هم در حال فعالیت‌های علنی خود است. این فشارها به حدی بالا می‌رود که نیروهای خارجی مستقر در افغانستان لوله اسلحه خود را به سمت نظامی‌ها

ورود و حضور عمران خان در کابل که طی روزهای گذشته انجام شد، به حدی برای مقامات افغانستان مهم بود که دولت این کشور با استفاده از بهانه شیوع کرونا، در سراسر افغانستان برای ورود عمران خان، تعطیل رسمی اعلام کرد!

نشانه می‌روند و به دلیل عدم آشنایی با سنت‌ها، خون هزاران زن و مرد به زمین می‌ریزد. نمونه‌هایی این موضوع را باید در مورد عذرخواهی اخیر اسکات موریسون، نخست‌وزیر استرالیا مشاهده کرد؛ چرا که بر اساس گزارش‌های منتشر شده از سوی ژنرال «یاول برتون» (نظامی ارشد استرالیا که هم‌زمان قاضی دادگاه عالی استرالیا در امور غیر نظامی است) نظامیان استرالیا در افغانستان از سال ۲۰۰۱ میلادی تا حدود چهار سال پیش، ۳۹ غیرنظامی افغانستان را که اغلب آنها زندانی بودند، به صورت غیرقانونی به قتل رسانده و اقدامات خود

پس از ورود نیروهای آذربایجان به آغدام؛ وزیر دفاع ارمنستان استعفا کرد! وزارت دفاع جمهوری آذربایجان اعلام کرد، واحدهای ارتش این کشور صبح روز گذشته (جمعه) وارد منطقه آغدام که بر طبق توافق آتش بس پایان دهنده به شش هفته درگیری اخیر با ارمنستان بر سر قره‌باغ از سوی نیروهای ارمنی واگذار شد، شدند. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، این آتش بس که چند روز پیش با میانجی‌گری روسیه حاصل شد، تصریح کرده که ارمنستان کنترل برخی مناطقی که در بیرون از مرز قره‌باغ با جمهوری آذربایجان در اختیار دارد را به آن واگذار می‌کند. اولین بخش از این مناطق یعنی شهر آغدام قرار بود که روز گذشته (جمعه) واگذار شود. منطقه قره‌باغ اگر چه در داخل جمهوری آذربایجان قرار دارد اما از زمان پایان یافتن یک جنگ با جدایی طلبان ایمن مناطق در سال ۱۹۹۴ در کنترل نیروهای ارمنی تباری که مورد حمایت ارمنستان بوده‌اند قرار داشته است. آن جنگ نه فقط باعث قرار گرفتن خود منطقه قره‌باغ در دست ارمنستان شد بلکه میزان قابل توجهی از منطقه پیرامون نیز در اختیار این کشور ماند. درگیری‌های سنگینی که ۲۷ سپتامبر در قره‌باغ بالا گرفت باعث رقم خوردن بزرگترین تشدید درگیری‌ها میان این دو جمهوری متعلق به شوروی سابق در ربع قرن گذشته شده و صدها و شاید هزاران کشته به جا گذاشت. آتش بس چند روز پیش بعد از چند تلاش شکست خورده برای برقرار یک آتش بس پایدار سرانجام باعث متوقف شدن خشونت‌ها شد. این آتش بس از سوی جمهوری آذربایجان به عنوان یک پیروزی قلمداد شد اما سبب افتاد اعتراضاتی گسترده در ارمنستان شده و هزاران معترض ارمنی مرتباً به خیابانها آمده‌اند و استعفای نخست‌وزیر کشورشان را خواستار شده‌اند.

در همین راستا، وزیر دفاع ارمنستان که از می ۲۰۱۸ میلادی در این پست قرار داشت، استعفای خود را ارائه داد. رسانه‌های محلی ارمنستان روز گذشته (جمعه) گزارش دادند که دیوید تونیان، وزیر دفاع ارمنستان استعفای خود را ارائه داده است. رویترز گزارش داد که تونیان از ماه مه ۲۰۱۸ در این پست قرار داشت. دولت نخست‌وزیر ارمنستان با اعمال فشارهایی برای استعفا مواجه است؛ چرا که هزاران معترض خواهان برکناری این دولت در پی توافق آتش بس میان ارمنستان و آذربایجان هستند. از سوی دیگر، اسپوتنیک گزارش داد که مستولان ارمنستانی درصدد تعیین مشاور نخست‌وزیر این کشور در منصب وزیر دفاع هستند. چند روز پیش وزیر خارجه ارمنستان هم استعفا کرده بود.

این در حالیست که دفتر ریاست جمهوری فرانسه اعلام کرد، این کشور خواستار نظارت بین‌المللی بر اجرای آتش بس در جنگ قره‌باغ است؛ درخواستی که هم‌زمان بانگراتی پاریس از امکان انعقاد یک توافق بین روسیه و ترکیه بر سر بیرون نگه داشتن قدرت‌های غربی از مذاکرات صلح آینده مطرح می‌شود. رویترز گزارش داد، مسکو رئیس مشترک گروه مینسک با ماموریت نظارت بر مناقشه قره‌باغ به همراه واشنگتن و پاریس است اما آنها در توافق امضا شده از سوی روسیه، ارمنستان و جمهوری آذربایجان برای پایان دادن به شش هفته درگیری بر سر قره‌باغ دخیل نبودند. از زمان برقراری آتش بس، روسیه مذاکراتی با ترکیه، هم‌پیمان کلیدی جمهوری آذربایجان و منتقد سرسخت گروه مینسک داشته که می‌تواند منجر به استقرار سربازان آنکارا در منطقه شود. دفتر امنوتل ماکرون بعد از تماس‌هایی از سوی رئیس‌جمهوری آذربایجان و نخست‌وزیر ارمنستان اعلام کرد: پایان درگیری‌ها باید اکنون اجازه از سرگیری مذاکرات با حسن نیت با هدف محافظت از مردم قره‌باغ و اطمینان پیدا کردن از بازگشت ده‌هزار نفر از مردمی که در هفته‌های اخیر از خانه‌هایشان فرار کردند، بدهد. ماکرون تلاش کرده در جنگ جانب هیچ یک از طرف‌ها را نگیرد اما در خانه با انتقاد مبنی بر اینکه تلاش کافی برای کمک به ایران نکرده مواجه شده است.

را پنهان نگه داشته‌اند. اینها هزینه‌هایی است که بر افغانستان بار شده است اما ظاهر این هزینه‌ها و حتی دستور اخیر ترامپ برای کاهش نیروهای آمریکا در افغانستان برای برخی از کشورهای منطقه، فایده‌های سیاسی-امنیتی به دنبال دارد که بی‌شک مهم‌ترین آنها، پاکستان بوده است.

بهره‌براری از بن بست

سفیر اخیر نخست‌وزیر پاکستان به افغانستان که باید آن را اولین سفر وی دانست، به خوبی به ما می‌گوید که اسلام‌آباد منافع زیادی در این برهه از تاریخ افغانستان دارد. ورود عمران خان به کابل که طی روزهای گذشته انجام شد، به حدی برای مقامات افغانستان مهم بود که دولت این کشور با استفاده از بهانه شیوع کرونا، در سراسر افغانستان برای ورود عمران خان، تعطیل رسمی اعلام کرد! این سطح از استقبال البته دلایل امنیتی هم دارد؛ چرا که علاوه بر نخست‌وزیر پاکستان، شاه محمود قریشی (وزیر کشور پاکستان) و همچنین رئیس سازمان اطلاعات ارتش ایمن کشور (آی.اس.آی) نیز عمران خان را در این سفر تاریخی همراهی کردند.

اهمیت این سفر بدون شک قابل قیاس با هیچکدام از رویدادهای روزهای اخیر افغانستان نیست؛ چرا که عمران خان به عنوان یکی از حامیان خروج نیروهای خارجی از افغانستان در حالی که کابل سفر کرده که آمریکا کاهش نیروهایش در افغانستان به ۲۵۰۰ نفر را در دستور کار خود دارد. از سوی دیگر نیز تیم‌های مذاکراتی دولت افغانستان و طالبان از زمان آغاز گفت‌وگوهای بین‌افغانی در ۲۲ شهریور هنوز پیشرفتی نداشته‌اند و تاکنون حتی موفق به تعیین دستور کار مذاکرات نیز نشده‌اند. آنچه در این میان باید مورد نظر قرار بگیرد، سخنان عمران خان در کنفرانس مطبوعاتی اش با محمد اشرف غنی، رئیس‌جمهوری افغانستان بود. او اشاره به نقش تسهیل‌کننده اسلام‌آباد برای آغاز مذاکرات میان آمریکا و طالبان و سپس شروع فرآیند فعلی در دوحه با عنوان مذاکرت بیسن افغانی اعلام کرد که تشدید خشونت‌ها به رغم ادامه

به نظر می‌رسد اسلام‌آباد در فضای کنونی با راهبری طالبان توانست پس از ۴۰ سال ایجاد بحران در افغانستان خودش را در مذاکرات دوحه تثبیت کند و حال به دنبال آن است تا هم‌زمان با تغییر دولت آمریکا، سهم بیشتری از کیک افغانستان نصیب خود کند

مذاکرات میان گروه‌های افغانی در قطر بسیار تکرار کننده است. عمران خان در جایی دیگر اعلام می‌کند که پاکستان درصدد تسهیل فرآیند برقراری آتش بس در افغانستان است و اسلام‌آباد حاضر است هر کاری برای کمک به کاهش خشونت‌ها در کشور همسایه انجام دهد! این سخنان صریحاً به ما می‌گوید که پاکستان آرام‌آرام در حال مخابره این پیام است که طالبان نه تنها از سوی ما هدایت می‌شود، بلکه ما (پاکستان) در آینده سیاست‌های داخلی و خارجی افغانستان سهم خواهی خواهیم کرد و خواهان ایفای نقش موثر خود هستیم.

مساله مهمتر اینکه حضور رئیس آی.اس.آی و وزیر خارجه در تیم عمران خان به خوبی نشان می‌دهد که پاکستان در حال «بهره‌برداری از بن بست» به وجود آمده در افغانستان است که البته خلأ حضور نیروهای آمریکایی هم برای اسلام‌آباد بسیار مهم است؛ چرا که عمران خان در کابل، از تشکیل کمیته مشترک با افغانستان با حضور نهادهای امنیتی - اطلاعاتی دو کشور برای شناسایی موانع در مسیر همکاری و انجام اقدامات هماهنگ برای حرکت رو به جلو خبر داد. به نظر می‌رسد که اسلام‌آباد در فضای کنونی با راهبری طالبان توانست پس از ۴۰ سال ایجاد بحران در افغانستان خودش را در مذاکرات دوحه تثبیت کند و حالا به دنبال آن است تا هم‌زمان با تغییر دولت آمریکا، سهم بیشتری از کیک افغانستان نصیب خود کند.

خبر

رئیس ستاد کل ارتش اتیوپی مدعی شد:

حمایت رئیس سازمان بهداشت جهانی از شورشیان تیگرای

ارتش اتیوپی «تدروس آدانوم» رئیس سازمان جهانی بهداشت را به حمایت دیپلماتیک و نظامی از شورشیان این کشور متهم کرد. به گزارش رویترز، وی خواهان برکناری آدانوم از ریاست سازمان جهانی بهداشت شده است. جولان در سخنرانی تلویزیونی خود، آدانوم را متهم کرد که با استفاده از جایگاه خود به دنبال کسب حمایت دیپلماتیک و جمع‌آوری تسلیحات برای شورشیان تیگرای است. آدانوم ۵۵ ساله که تیگرای تبار است در توییتهای، جانب‌داری از طرف‌های درگیر در مناقشه شاخ آفریقا را رد کرد و از دولت و نیروهای ایالتی خواست تا به دنبال صلح و امنیت غیرنظامیان باشند. دیپلمات‌های غربی مقیم ژنو به رویترز گفتند که در نبود شواهدی دال بر خطاکاری آدانوم، شتابی برای پیش‌دوری یا زیر سؤال بردن وی نیست. در زمان

دبیر کل عصاب اهل الحق عراق از پایان آتش بس با نیروهای آمریکایی خبر داده و اعلام کرد که خطری مبنی بر حضور یک جاسوس در سران سه قوه عراق وجود دارد. به گزارش المیادین، قیس الخزعلی، تصریح کرد، آتش بس با آمریکایی‌ها از آنجا که شروط آن محقق نشد، پایان یافته است. وی گفت: ما اصل حق کامل مقابل نظامی با نیروهای بیگانه را ثابت خواهیم کرد.

الخزعلی عنوان داشت: جنایت‌هایی که توسط نیروهای آمریکایی صورت گرفته است، باید قوانین عراق در مورد آنها اجرایی شود. قانون اساسی اجازه ایجاد هیچ پایگاه نظامی را جز با موافقت پارلمان نمی‌دهد. الخزعلی گفت: تهدیدهایی که از جانب آمریکا مبنی بر انتقال سفارتشان از بغداد مطرح شد، دقیق نبود بلکه یک جنگ روانی با هدف اعمال فشار

الخزعلی پس از حمله موشکی به سفارت آمریکا در بغداد، خبر داد: پایان آتش بس با نیروهای آمریکایی به دلیل عدم تحقق شروط

دبیر کل عصاب اهل الحق عراق از پایان آتش بس با نیروهای آمریکایی خبر داده و اعلام کرد که خطری مبنی بر حضور یک جاسوس در سران سه قوه عراق وجود دارد. به گزارش المیادین، قیس الخزعلی، تصریح کرد، آتش بس با آمریکایی‌ها از آنجا که شروط آن محقق نشد، پایان یافته است. وی گفت: ما اصل حق کامل مقابل نظامی با نیروهای بیگانه را ثابت خواهیم کرد.

الخزعلی عنوان داشت: جنایت‌هایی که توسط نیروهای آمریکایی صورت گرفته است، باید قوانین عراق در مورد آنها اجرایی شود. قانون اساسی اجازه ایجاد هیچ پایگاه نظامی را جز با موافقت پارلمان نمی‌دهد. الخزعلی گفت: تهدیدهایی که از جانب آمریکا مبنی بر انتقال سفارتشان از بغداد مطرح شد، دقیق نبود بلکه یک جنگ روانی با هدف اعمال فشار

رونمایی ونزوئلا از خط تولید پهپاد و هواپیماهای ساخت داخل

رئیس‌جمهور ونزوئلا از راه‌اندازی خط تولید انبوه پهپادهای چندمنظوره و هواپیماهای تک موتور در داخل این کشور خبر داد. به گزارش اسپوتنیک، نیکولاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزوئلا اخیراً حکمی را در جهت ایجاد مرکز ملی سرویس هوانوردی در کشورش امضا کرد. مادورو در یک سخنرانی تلویزیونی اظهار کرد: دو نمونه اولیه از هواپیماهای آموزشی به صورت کامل در ونزوئلا تولید شده است. این هواپیماهای تک‌موتوره برای استفاده در حوزه کشاورزی و تجسس و نظارت هوایی طراحی شده‌اند. مادورو همچنین یک پهپاد چند منظوره که در آینده نزدیک تولید انبوهش شروع می‌شود را معرفی کرد. رئیس‌جمهور ونزوئلا ماه اکتبر در اظهار نظر درباره حرف‌های ایوان دوکو، رئیس‌جمهور کلمبیا درباره اینکه ونزوئلا از ایران سلاح خریده، گفت، این صحبت درست نیست اما کشورش این آزادی عمل را دارد که از هر کشوری در جهان سلاح بخرد.

تایید بتری بایدن بر ترامپ در جورجیا

بازشماری آرای ایالت جورجیا هم به برتری نامزد حزب دموکرات انجامید. سسی‌ان در خبری فوری به نقل از مقام‌های انتخاباتی ایالت جورجیا اعلام کرد بازشماری آرای این ایالت نشان داد جو بایدن توانسته است رقیب انتخاباتی اش دونالد ترامپ را شکست دهد. برد رافنسپرگر، بلندپایه‌ترین مقام انتخاباتی ایالت جورجیا و از اعضای حزب جمهوری خواه گفت: بررسی‌های نتیجه اولیه انتخابات یعنی پیروزی بایدن در انتخابات این ایالت را تایید می‌کند. در همین حال جو بایدن، خودداری دونالد ترامپ از پذیرش نتیجه انتخابات را محکوم کرده است و می‌گوید این کار پیام غلطی را درباره کشور آمریکا می‌دهد. بایدن گفته است مطمئن است رییس‌جمهوری آمریکا می‌دانسته که پیروز نخواهد شد و از خود بی‌مسئولیتی باور نکردنی نشان داده است. ترامپ سلسله شکایت‌هایی را در دادگاه‌های مختلف برای به چالش کشیدن نتیجه انتخابات آغاز کرده است که بجز یک شکایت تمامی آنها با شکست مواجه شده است.

